

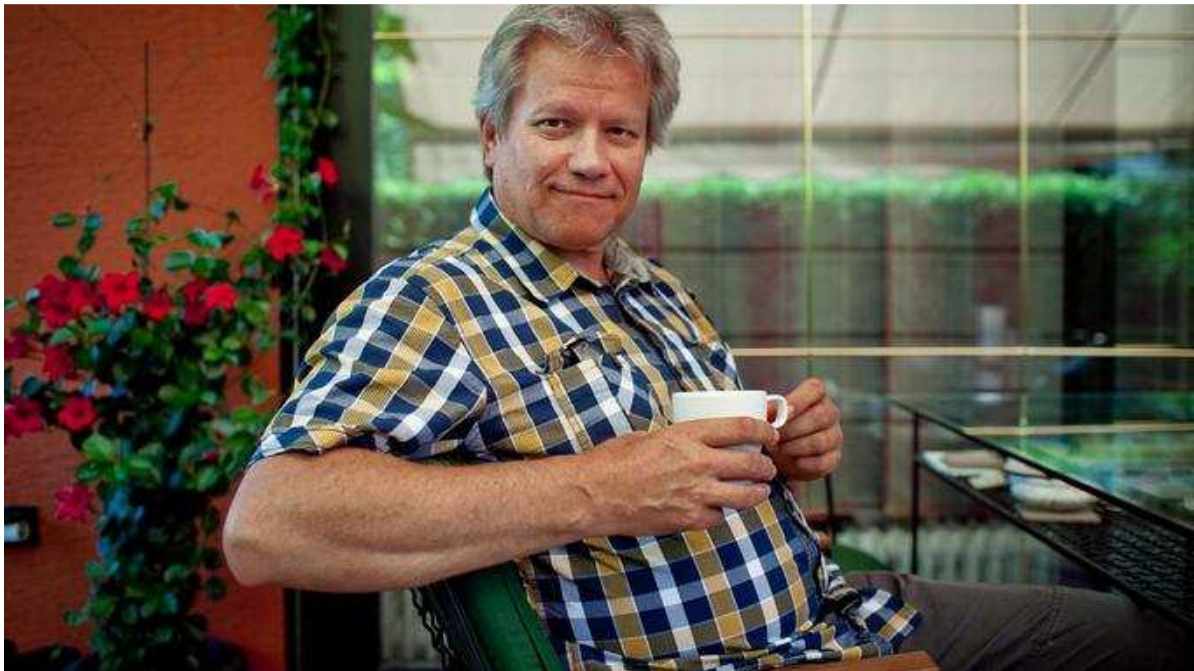
PRED ZAČETKOM NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Marko Juhant: Ne pospravite igrač in ne pripravljajte otroka na šolo!

Vir: <http://siol.net/trendi/odnosi/marko-juhant-otroci-so-s-solo-manj-obremenjeni-kot-nekoc-so-pa-zagotovo-obremenjeni-njihovi-starsi-448007>

Alenka Teran Košir

"Ne pospravite igrač in ne pripravljajte otroka na šolo, prvošolca pa po prvem šolskem dnevu odpeljite tja, kjer se rad zadržuje. Na igrišče ali v slaščičarno," svetuje specialni pedagog Marko Juhant. Staršem polaga na srce: Ne sedite ob otroku, medtem ko dela domačo nalogo, sicer hitro pridete do situacije, ki spominja na to, da porod ni bil opravljen do konca. Mama dvigne rit, otrok pa svinčnik."

Marko Juhant je priljubljen predavatelj s področja vzgoje. Ob začetku novega šolskega leta iz arhiva objavamo intervju, ki smo ga objavili leta 2013. Foto: Matej Povše

---

Marko Juhant je specialni pedagog za motnje vedenja in osebnosti. Svoje izkušnje in spoznanja iz dolgoletnega dela z otroki v obliki predavanj s konkretnimi primeri iz vsakodnevnega življenja prenaša na učitelje, vzgojitelje, starše in otroke. Je konkreten in praktičen. Tako v življenju kot pogovoru. V šoli sta mu bila najljubša odmor in telovadba, danes pa čas najraje preživlja v naravi.

Ob začetku novega šolskega leta intervju objavamo iz arhiva.

Prvošolci se običajno veselijo šole, medtem ko je pri učencih višjih razredov zgodba ravno obratna. Foto: Ana Kovač

Otroci v nižjih razredih običajno precej nestrpno pričakujejo začetek novega šolskega leta, medtem ko je v višjih razredih to prej izjema kot pravilo. Zakaj? Mislim, da tukaj glavno vlogo igrajo izkušnje. Starejši otroci se že zavedajo, da se z začetkom novega šolskega leta zanje začenejo obveznosti, okrepijo se pritiski staršev, zahteve in razlike med višjimi razredi so precej večje kot v nižjih.

Poleg tega mlajši otroci dokaj nekritično sprejemajo nova znanja. Večina stvari se jim zdi zanimivih, simpatičnih, jih okupirajo, učitelji jim pri teh letih lahko povedo še marsikaj novega, oni pa kot spužve vpijajo nova spoznanja in se učijo dobesedno spotoma, medtem ko imajo otroci, ki se približujejo puberteti, že jasno vizijo o tem, kakšen program bi želeli uvesti, želijo si več druženja in več debate o stvareh, ki so jim jasne.

Kako naj starši že doma vzpostavijo ugodno klimo, zaradi katere bo prvi prestop šolskega praga lažji?

Najpomembneje je, da ne pospravimo igráč. Barbike, "winksice", legokocke naj ostanejo do 4. razreda. Eden največjih grehov je, da otroku rečemo, igre je konec, zdaj te čaka šola. Ko so pred leti promovirali devetletko, smo kar naprej poslušali, da bo v 1. razredu eno samo igranje. Če se danes ozremo nazaj, lahko vidimo, da je šlo ali za veliko sprenevedanje ali pa laž, saj v 1. razredu otroci že kar pošteno delajo.

"Ne delajte panike. Poskrbite le zato, da bo otroku prvi šolski dan ostal v lepem spominu. To v praksi pomeni, da ga po koncu uvodnega dne peljite tja, kjer se rad zadržuje. Ali je to igrišče, slaščičarna, skratka nekaj lepega, kar otroku ostane v prijetnem spominu."

Druga stvar, ki jo lahko storite pred začetkom novega šolskega leta, je, da otroka ne pripravljate na šolo. Ne zganjajte panike. Poskrbite le, da jim bo prvi šolski dan ostal v lepem spominu. To v praksi pomeni, da po koncu uvodnega dne otroka peljite tja, kjer se rad zadržuje. Ali je to igrišče, slaščičarna, skratka nekaj lepega, kar otroku ostane v prijetnem spominu.

Naj kot primer navedem enega od vzhodnjaških narodov, ki je imel navado, da so otroci na prvi šolski dan dobili tablice. Te so bile sicer temne barve, a prvi dan so bile povsem bele, saj so bile premazane s sladkim premazom. Otroci so morali polizati premaz, pod njim pa se je skrival neki napis. Prvi signal, ki ga je otrok na ta način deležen, je, da sta učenje in branje nekaj sladkega. In nekaj podobnega bi se v prenesenem pomenu moralo zgoditi tudi našim otrokom. Pa s tem ne mislim nekaj v formalnem smislu, ampak nekaj, kar bi jih ob spominu na prvi šolski dan vedno pogrelo od znotraj.

Kaj pa v višjih razredih

Že prvi šolski dan naj se začne ritual priprave na šolo. Namesto tega, da mama že cel avgust zavija zvezke in knjige, naj to otroci skupaj z mamo storijo po prvem šolskem dnevu. Učbenike naj pregledajo doma, ne pa da prvo šolsko uro občudujejo knjige, namesto da bi sledili razlagi učitelja ali učiteljice.

Pametno je tudi, da otroci ponovijo poštevanke. Ogromno otrok jo med počitnicami pozabi. Učitelje večkrat spodbujam, naj učencem kdaj naročijo, naj se kaj naučijo na

pamet. V mojih šolskih letih smo se morali na pamet naučiti cel Krst pri Savici, česar današnja mladina danes nikakor ne more razumeti. Morali smo in ne škoduje.

Učenci naj pred začetkom šole ponovijo vsaj poštevanko, svetuje Juhant. Foto: Thinkstock

Razumem vašo opazko glede učenja poštevanke na pamet, kje pa vidite prednost pomnjenja sonetov in podobno?

Že v tem, da se zavedaš, da si se tega sposoben naučiti. Večkrat se name obračajo starši, češ da si njihov otrok ničesar ne zapomni. Običajno se izkaže, da bi otroci morali le trenirati svoj kratkoročni spomin (*Za primer demonstrira vajo: pedagog našteje 20 elementov, ki naj jih vsebuje slika, učenec nariše tisto, kar si zapomni. Rezultati so običajno presenetljivo pozitivni. – op. a.*). S takšnim treningom, ki bi ga v enem tednu ponovili dvakrat dnevno, bi takšno vajo obvladali brez težav. Tako se začne in za otroka je dobro, da se zave, da je tega sposoben.

Pred leti so učitelji v očeh učencev veljali za absolutne avtoritete. Otroci so vedeli, da se bodo starši postavili na stran učiteljice, medtem ko je danes to vse prej kot pravilo. Starši se avtomatično postavijo na stran otroka. Zakaj?

Otroci, ki spoštujejo starše, spoštujejo tudi učitelje in to je dejstvo. Če so starši dosledni, če vedo, kdaj naj otroku ponudijo izbiro in kdaj naj od otroka tudi nekaj zahtevajo, so stvari dokaj preproste.

Starši se morajo zavedati, da pred otrokom ne smejo blatiti policista, župnika, učitelja, sicer otroci dobijo občutek, da ti ljudje niso v redu in da jih ni treba spoštovati.

Potem pa se vmes zgodi še klasična situacija, ko dve mamici v trgovini tožita o enormnih količinah naloge. "Mi smo popolnoma izmučeni, toliko naloge imamo," in podobne izjave.

Otrok to sliši in normalno je, da bo ob prihodu iz šole izjavil, da je utrujen. Ker ve, da je mama na njegovi strani, da je tudi mama prepričana, da je naloge preveč, in da se učiteljici tudi upre, saj ve, da bo mama avtomatično stopila na njegovo stran. Čeprav bi bilo bolj logično, da stopi na nasprotno stran, sicer lahko dolgoročno pridemo do zgodbe o najstniku, ki se je prevrnil s kanujem. Zakaj? Ker so bil vsi na njegovi strani. Skratka, treba je ohranjati ravnotežje in zato imamo starše.

Zagotovo pa so tudi situacije, ko se starši morajo postaviti na otrokovo stran. Seveda, kadar se začnejo ponavljati hude stvari. Takrat ga je treba zaščititi pred resnimi nevarnostmi, ne pa takrat, ko ga nekdo užali ali kaj podobnega.

Starši v pogovoru večkrat rečejo "imamo nalogo, pišemo test", kar je z vidika dejstva, da ima nalogo otrok, ne starši, precej zgovoren podatek. Skratka, ne gre za množino, temveč ednino. Kdo ima zdaj v resnici nalogo? Je šestletnik res sposoben sam narediti domačo nalogo in kako ga odvaditi od pričakovanja, da bodo starši nalogo opravljali z njim? Kako mu dati vedeti, da je šolsko delo pravzaprav na njegovih plečih?

Najpomembneje je, da starši med otrokovim pisanjem domače naloge ne sedijo poleg otroka. Namesto tega se sklonite k njemu in ga vprašajte, kako se bo naloge lotil. Ker bo najverjetneje rekel, da ne ve in ne zna, ga vprašajte, kako so to naredili v šoli. Otrok bo pobrskal po zvezku in se spomnil. Seveda, saj to so delali že v šoli.

Mama naj medtem, ko otrok piše nalogo, brklja po kuhinji, otrok pa naj nalogo dela sam, na začetku za kuhinjsko mizo in ne v svoji sobi. Prvič zato, da boste medtem zaposleni, drugič pa zato, da ne boste neprestano ob otroku.

Pri tem je zelo pomembno, da sproti preverjate, kako mu gre. To mu namreč daje ogromen zagon.

"Ne sedite ob otroku, medtem ko dela domačo nalogo, sicer hitro pridete do položaja, ki spominja na to, da porod ni bil opravljen do konca. Mama dvigne rit, otrok pa svinčnik! To v praksi pomeni, da delo preneha takoj, ko se mama umakne." Foto: Thinkstock

Če vidite, da ima v nalogi napako, mu recite, naj preveri, ali ima prav. Pomembno je, da mu ne razkrivate rezultata, ampak ga k rezultatu le usmerite. Nič ni narobe tudi, če bodo v nalogi napake.

V šoli bo že dobil pravo informacijo. Skratka, ne sedite ob otroku, medtem ko dela domačo nalogo, sicer hitro pridete do položaja, ki spominja na to, da porod ni bil

opravljen do konca. Mama dvigne rit, otrok pa svinčnik! To v praksi pomeni, da delo preneha takoj, ko se mama umakne.

Zakaj se vam zdi pomembno, da otrok nalogo dela v skupnem prostoru? Pri katerih letih je primerno, da se odseli v svojo sobo, za svojo pisalno mizo?

Otrok se na svojem lahko uči šele takrat, ko doseže določen rezultat. Če recimo dobi nekaj lepih štiric, ga povprašajte, ali se čuti spodobnega, da se uči na svojem. Če izbere svojo sobo, naj se uči tam. Sam.

Kako ravnati, kadar otrok dobi slabo oceno?

Če otrok dobi slabo oceno, mu zastavite vprašanja na K. Kaj boš pa zdaj, kdaj, kako se boš dogovoril za popravo ocene, koliko časa potrebuješ, da se naučiš novo snov, kdaj se boš učil, kdaj bi rad končal?

Otrok naj iz teh odgovorov naredi načrt, naloga staršev je le, da mu na dan, ko se mora začeti učiti, le dajo pospešek.

Skratka, to je otrokova dolžnost, ne dolžnost staršev. Otrok bo naredil načrt, popravil oceno, zadovoljen bo, s tem pa se bo naučil, da sam ureja svoje življenje. Ne dajajte mu rib, raje ga naučite ribe loviti. Danes starši večino stvari opravljajo namesto otrok. Nekateri otroci si niti ne zapišejo, kaj imajo za domačo nalogo. Po njihovem mnenju so tako ali tako starši tisti, ki morajo ugotoviti, kaj je za nalogo.

"Če otrok dobi slabo oceno, mu zastavite vprašanja na K. Kaj boš pa zdaj, kdaj, kako se boš dogovoril za popravo ocene, koliko časa potrebuješ, da se naučiš novo snov, kdaj se boš učil, kdaj bi rad končal?"

Kakšno je vaše mnenje o obremenjenosti otrok? Starši so prepričani, da so njihovi otroci preobremenjeni, učitelji, pa tudi vi, trdijo, da to ne drži. Zakaj potem toliko govorjenja o šoli in njeni zahtevnosti? Nekoč starši sploh niso vedeli, da njihovi otroci hodijo v šolo. No, vsaj dokler domov niso prinesli podpisa v beležki ali "cveka".

Otroci so, vsaj kar zadeva šolsko delo, manj obremenjeni kot nekoč. So pa zagotovo obremenjeni njihovi starši. Ker povsod vtikajo svoj nos in ker jim to jemlje čas.

Če pa govorimo o otrocih, so ti obremenjeni zgolj zato, ker vsak dan obiskujejo neko dejavnost: v ponedeljek balet, v torek glasbeno šolo, v sredo lokostrelstvo, v četrtek pevske vaje, v petek skavte, v soboto verouk, v nedeljo pa imajo tekmo.

Starši so postali taksi starši, in če imajo dva otroke, ki lahko povsem samovoljno izbirata obšolske dejavnosti, potem so res obremenjeni. Ko pridem na šolo, ki ponuja 40 obšolskih aktivnosti, se vedno primem za glavo. Vse, kar potrebuje šola, je največ pet dejavnosti, eno estetsko za dekleta, tehnično za fante ter gibalne za fante in dekleta in to je to.

Vaš nasvet je, naj otrok izbere vsaj eno dejavnost in naj pri njej vztraja vsaj pol leta.

Da, vztraja naj vsaj pol leta. Ponavadi je tako, da ko se enkrat začnejo obremenitve in ni vse tako, kot si je otrok zamislil, bi dejavnost najraje takoj opustil. Naj vztraja, morda mu pa postane všeč.

"Otrok se na svojem lahko uči šele takrat, ko doseže določen rezultat. Če recimo dobi nekaj lepih štiric, ga povprašajte, ali se čuti spodobnega, da se uči na svojem. Če izbere svojo sobo, naj se uči tam. Sam." Foto: Klemen Korenjak

Zakaj je po vašem mnenju nujno, da otrok vse šolske obveznosti opravi v petek in jih ne prenaša na nedeljski večer?

Otrok ima pravico do tedenskega počitka. Tako kot jo ima delavec, naj jo ima tudi otrok. Če vas v nedeljo pokliče nadrejeni in vam naloži neko delo, vi pa ste načrtovali idiličen družinski dan, vam je pokvaril nedeljo. Enako je pri otroku.

Med tednom ga preganjajte do skrajnih meja, konec tedna pa naj bo šole prost. Če ga začnem s šolo nadlegovati še pri nedeljskem kosilu, mu kosilo ne bo teknilo. Pa naj bo še tako dobro skuhan.